

SOSYAL DEMOKRASİ VAKFI

YAŞLANAMAYACAK KADAR YOKSUL Türkiye’de Roman Toplulukları ve Yoksulluk Araştırması Raporu BASIN BÜLTENİ

Sosyal Demokrasi Vakfı (SODEV), İstanbul Planlama Ajansı (İPA) ve Sıfır Ayrımcılık Derneği tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen “Türkiye’de Roman Toplulukları ve Yoksulluk Araştırması”nın sonuçlarına göre, Roman vatandaşlarının ortalama aylık geliri 1.426 TL. Araştırmaya katılan Romanların yüzde 77.5’i işsizlik sorunu yaşadığını, yüzde 57.5’si kirada oturduğunu ve yüzde 83.2’si sobayla ısındığı belirtiyor. Romanların yaşam süreleri de ülke ortalamasının çok altında. Türkiye’de ortalama yaşam süresi 78.6 yıl iken Romanlarda bu süre 68.5 yıl. Besin değeri yüksek gıdaya erişim sorunu, yaşam koşullarının ağırlığı Roman yurttaşlarda görece daha kısa ömür ortalamasını yaratmakta. Türkiye’nin yaş ortalaması 1990 yılında 68 iken Roman yurttaşlarda 68 yaş ortalaması 2021 yılında görülmekte.

Araştırmaya göre, katılımcıların yüzde 77.5’i işsizlik sorunu yaşıyor. Katılımcıların yüzde 12.3’ü işçi olarak çalışırken yüzde 8.5’i ise seyyar çalışıyor. Bir başka ifade ile otoyollarda su, çiçek gibi ürünler satıyor. Ücretli çalışanların hiçbiri yönetici konumunda bulunmuyor. Araştırmada “seçme şansınız olsa hangi işi yapmak istersiniz” sorusuna ise tüm grupların verdiği yanıt memuriyet, en popüler meslekler ise öğretmenlik ve temizlik işi!

En çok tüketilen gıda makarna ve patates

Araştırmada gıda tüketimine dönük ayrıntılı sorularda yer aldı. Romanların en çok tükettiği gıdalar sıralamasında ilk üçü makarna, patates ve çorba aldı. Yüzde 59’u yılda bir kez bile et tüketmediğini belirtirken, yüzde 23.3’ü ise “yılda birkaç kez et tüketiyoruz” yanıtını verdi.

İş ve beslenme sorunu yaşayan Romanların yüzde 62’si herhangi bir sosyal yardım almadığını belirtirken, yardım alanların büyük bir kısmı ise adres olarak kaymakamlık ve belediyeleri gösterdi. Alınan yardımlarda ise ilk sırayı yüzde 18.1 ile kömür aldı.

Aylık gelir ortalaması 1.416 TL

Araştırmanın en çarpıcı sonuçlarından biri ise aylık gelire verilen yanıtlar oldu. Katılımcıların tamamı göz önüne alındığında “aylık ortalama hane halkı geliri sadece 1.416 TL”. Katılımcıların yüzde 21.8’i “hiç gelirimiz yok ve yardım almıyoruz” yanıtını verirken, “gelirimiz yok ama yardım alıyoruz” diyenlerin oranı yüzde 10.3. Bir hanede çalışan hiç kimsenin olmadığı grubun oranı yüzde 47.8 iken, tek bir kişinin çalıştığı grup ise yüzde 43.3! Ve yüzde 79.8’inin borcu var. Emekli olamayacağını düşünenlerin oranı ise %71.5.

Kovid-19 salgını “işsiz Roman sayısını” büyüttü

Genellikle müzisyenlik ya da seyyar satıcılık yapan Romanların önemli bir bölümü, Kovid-19 salgını döneminde işini kaybetmiş. “Salgında tüm gelirim sıfırlandı” diyenlerin oranı yüzde 55.7, geliri azalanlar ise yüzde 33.2’lik bir orana ulaştı.

Roman çocuklarının durumu

0-5 yaş arası çocuğu olanların yüzde 50’sinden fazlası çocuklarının beslenmesi konusunda ciddi sorunlar yaşadığını belirtirken özellikle Anadolu’da yaşayan Romanların önemli bir bölümü çocuklarının eğitim gereçlerine ulaşmada büyük sorunlar yaşadığını ifade ediyor. Bu veriler ışığında katılımcıların yüzde 79.5’i çocuklarının geleceğinden büyük endişe duyduğunu dile getiriyor. Tüm bu zorluklara karşın Roman aileleri, çocuklarının okula devam etmesi için büyük çaba harcıyor. Çünkü yüzde 77.1’i zorluklara karşın çocuklarının okula devam ettiğini söylüyor.

En büyük beklenti sosyal yardım ve iş imkanı

Roman vatandaşların karşılaştığı en büyük zorluklardan biri de ayrımcılık. Türkiye genelindeki katılımcıların yüzde 40’ı ayrımcılığa maruz kaldığını söylerken yüzde 19.5’i ise “biraz maruz kaldım” diyor. En çok gündelik hayatta her gün ayrımcılıkla karşılaştığını belirten Romanlar, ikinci sırada en fazla ayrımcılığa devlet daireleri ve hastanelerde maruz kaldığını belirtiyor.

Araştırmada belediyelerden beklentileri de sorulan katılımcıların çok büyük bir bölümü sosyal yardımların artırılmasını istiyor. İsteklerin diğer ikisini ise ayrımcılık yapılmaması ve iş imkânı sağlanması oluşturuyor. Devletten beklenti konusunda da sosyal yardımlar ilk sırada yer alırken, ayrımcılık yapılmaması ve iş imkânı istekleri öne çıkıyor.